

УДК 811.111

**Полковникова С. М.,
студентка,
Національний університет «Запорізька політехніка»**

**Кузнєцова І. В.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземна філологія та переклад»,
Національний університет «Запорізька політехніка»**

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ДВОКОМПОНЕНТНИХ ТЕРМІНОСПОЛУЧЕНЬ ПРОМИСЛОВОГО ДИЗАЙНУ

Встановлення адекватних міжмовних відповідностей термінологічних понять задля забезпечення однозначного розуміння галузевої термінології на національному та міжнародному рівнях надзвичайно актуальний. Проблемам теорії та практики перекладу термінології різних галузей приділяли увагу такі науковці, як О. Білоус,

В. Карабан, Т. Кияк, І. Кузнєцова, Е. Куш, Ж. Мацак, А. Підгорна, А. Приходько, Е. Скороходько, А. Стегалюк, Д. Фурт, О. Хавкіна та ін. Проте англomовна термінологія сфери промислового дизайну ще потребує докладних наукових студій в аспекті відтворення українською мовою. Мета нашого дослідження – з'ясувати особливості і найбільш поширені способи перекладу англomовних терміносполучень зі сфери промислового дизайну українською мовою.

Терміносполучення складають вагомую частку серед одиниць англomовної терміносистеми промислового дизайну, що зумовлено розширенням термінологічного апарату цієї сфери, оскільки сучасні технології та запити суспільства спонукають до формування нових дизайнерських концепцій і напрямів, а також потребують міжгалузевої взаємодії. Проаналізувавши дібрані з фахових текстів промислового дизайну терміносполучення, переконалися, що в терміносистемі досліджуваної галузі домінують двокомпонентні лексеми, як-от: *design process* – *процес проектування*, *material selection* – *вибір матеріалу*, *user experience* – *досвід користувача*, *surface treatment* – *обробка поверхні*, *visual communication* – *візуальна комунікація*. Зауважили, що лексеми *design*, *material*, *user*, *product*, *surface*, *visual* виконують функцію означення головних компонентів *process*, *selection*, *experience*, *treatment*, *communication*. Вони відтворюються українською мовою за допомогою лексичного еквівалента. Такий метод перекладу найчастіше вживається для передання англomовної термінолексики промислового дизайну в українськомовному фаховому тексті. Також поширеним є метод калькування. Наприклад: словосполучення *surface texture* (див. у контексті: *The product's surface texture was optimized for enhanced grip.* – *Текстура поверхні продукту була оптимізована для покращеного зчеплення.*) калькується як «*текстура поверхні*», де обидва компоненти передані відповідно до їх значень; словосполучення *material selection* (див. у контексті: *The design team focused on material selection and ergonomic comfort.* – *Команда дизайнерів зосередилася на виборі матеріалів та ергономічному комфорті.*) перекладається калькуванням – «*вибір матеріалів*». Використання способу калькування в перекладах текстів промислового дизайну забезпечує точність і зрозумілість термінів, одночасно адаптуючи їх до граматичних норм української мови; допомагає перекладачеві чітко передати зміст складних термінів, уникнути двозначностей і зберегти професійний стиль тексту.

Також можливе використання адаптивного транскодування, коли термін передається із певною адаптацією до особливостей цільової мови. З'ясували, що в термінології сфери промислового дизайну часто вживаються такі трансформації в перекладі термінів: зміна відмінкової

форми визначального іменника (*user interface* може перекладатися як «інтерфейс користувача», де в українській мові застосовується структура «іменник + іменник у родовому відмінку»); у деяких випадках прийменник англійського словосполучення вилучають без втрати змісту терміна у перекладі українською (*to create a prototype* перекладається як «створювати прототип»); зміна числа та відмінкових форм із уведенням прийменників у терміни, що описують процеси або функції (*material selection* – «вибір матеріалів», *surface treatment* – «обробка поверхні», *design review* – «перегляд дизайну»). Зміна структури перекладу залежить від контексту та граматичних норм української мови, що є важливим аспектом адекватного передавання значення термінів.

Описовий переклад застосовується в разі відсутності в українській мові точного відповідника терміна. Цей метод передбачає відтворення значення слова через докладне пояснення або опис. Наприклад: *design iteration* – ітерація дизайну (повторний цикл удосконалення дизайну на основі отриманого зворотного зв'язку), *material fatigue* – втома матеріалу (зниження міцності матеріалу внаслідок тривалого навантаження). Застосування описового перекладу, часто в поєднанні з іншими методами, дає змогу максимально точно передати зміст терміна, адаптуючи його до норм мови перекладу.

Отже, терміни англійської термінології сфери промислового дизайну, що складаються з двох компонентів, становлять її вагомую частку і найчастіше передаються українською мовою за допомогою методів добору лексичного еквівалента, калькування або адаптивного транскодування. Описовий переклад застосовується, якщо у мові перекладу відсутній точний відповідник терміна.